

אחרת. וְשִׁמּוּאֵל אָמַר, הלכה כרבי שמעון שבין אם עִירְבוּ בני
 החצר, ובין אם לא עִירְבוּ, מותר להוציא כלים ששבתו בחצר אחת
 לגגות חצרות וקרפיות אחרים. וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֲלָכָה כְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּין עִירְבוּ וּבֶין לֹא עִירְבוּ.
 מוכיחה הגמרא מדברי רבי יוחנן: אֵלֶּמָּה – מוכח דלא גִּזְרִין דִּילְמָא
 אֵתִי לְאַפּוֹקֵי מֵאֵי דְּבִתִּים לְחָצֵר – ששמואל ורבי יוחנן אינם גוזרים
 שמה יבואו להוציא את הכלים ששבתו בבית לחצר אחרת, ולכן
 מתירים לטלטל מחצר לחצר אף כשעירבו. וְהָכָא נִמְי – וגם כאן
 הולך רבי יוחנן לשיטתו שאף אם מצד אחד של המבוי יש חצר
 ומצדו האחר ישנה חורבה, נותר המבוי בלחי או קורה, וְלֹא גִזְרִין
 דִּילְמָא אֵתִי לְאַפּוֹקֵי מֵאֵי דְּחָצֵר לְחוּרְבָּה – ולא גוזרים שמה יבואו
 להוציא את הכלים המונחים בחצר לחורבה דרך המבוי, אף
 שהחורבה היא רשות אחרת שאסור להוציא אליה.
 הגמרא חוזרת לדון בדברי שמואל שאמר שמבוי נותר בלחי או
 קורה, אף אם פתוח לתוכו בית אחד ללא חצר, וחצר אחת עם בית
 אחד: יתיב – ישב רב ברונא וְקָאָמַר, קָאָמַר שְׁמַעוֹנָא – ושנה את דברי
 שמואל. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּר בִּי רַב לרב ברונא, אָמַר שְׁמוּאֵל
 הָבִי – האם כך אמר שמואל. אָמַר לִיה – השיב לו רב ברונא, אִין
 – כן. אָמַר לִיה רבי אלעזר בר בי רב, אֲחִינּוּ לִי אוֹשְׁפִיזִיָּה – הראה
 לי היכן מתארח שמואל, כדי שאלך ואשאל אותו. אֲחִינּוּ לִיה –
 הראה לו רב ברונא את מקומו של שמואל. אֵתָא לְקַמִּיָּה דְּשְׁמוּאֵל
 – בא רבי אלעזר לפני שמואל וְאָמַר לִיה, אָמַר מַר הָבִי – וכי אמר
 הרב כך שמבוי נותר בלחי או קורה, אף אם פתוחים לתוכו בית
 וחצר בלבד. אָמַר לִיה שמואל, אִין – כן. שאל אותו רבי אלעזר,
 וְהָא מַר הוּא דִּיאָמַר – והרי הרב הוא זה שאמר (לעיל טו), אִין לָנוּ
 להוסיף היתר בְּעִירובין אֵלָּא בְּלִשׁוֹן מְשֻׁנָּתִינוּ (לעיל טז), וְהִיא
 "שְׁהִמְבִּי לְחִיצוֹת בְּחָצֵר לְבִתִּים", וממה שנאמר "שהמבוי לחצרות"
 ולא "שהמבוי לחצר", משמע שכדי להתיר את המבוי בלחי או
 קורה, צריך שיהיו פתוחות לו שתי חצרות ולא די בחצר אחת
 ובית אחד. אֵישְׁתִּיק – נאלם שמואל, ולא השיב תשובה על שאלה
 זו.
 מסתפקת הגמרא: קְבֵלָה מֵינִיה או לֹא קְבֵלָה מֵינִיה – האם שמואל
 קיבל את קושיתו של רבי אלעזר בר בי רב וחזר בו מדבריו, והודה
 לרב שאין מבוי נותר בלחי או קורה עד שיהיו חצרות ובתים
 פתוחות לו כרב, או לא.
 הגמרא מנסה לפשוט את הספק מדברי שמואל עצמו: תָּא שְׁמַע –
 בא ושמע ראייה לפשוט הספק, דִּהוּא מְבֹאָה דִּהוּ דִּייר בִּיה –
 שאותו מבוי שהיה גר בו אדם בשם אֵיבוֹת בֶּר אֵיחִי, שהיתה
 פתוחה לו חצר ובה היה ביתו של איכות בר איהי, ובנוסף, היה
 פתוח למבוי בית כנסת ובו בית אחד, עָבַד לִיה לְחִיָּא – עשה לו
 לזי בפתח המבוי, וְשָׂאָה לִיה – והתיר לו שְׁמוּאֵל לטלטל במבוי.

עַד שִׁהְיוּ בָתִּים וְחִיצוֹת פְּתוּחוֹת לְתוֹכוֹ – עד שיהיו פתוחות למבוי
 שתי חצרות, ובכל חצר שני בתים. וְשִׁמּוּאֵל אָמַר, המבוי נותר בלחי
 או קורה, אֵפִילוּ אם פתוחים לתוכו רק בֵּית אֶחָד ללא חצר, וְחָצֵר
 אֶחָת ובה בית אחד. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אֵפִילוּ אם מצד אחד פתוחה
 למבוי חצר ובה בית אחד, ומהצד האחר פתוחה לו חוֹרְבָּה (ציור
 א 8), הרי הוא נותר בלחי או קורה.
 הגמרא דנה בדברי רבי יוחנן. שואל אביי: אָמַר לִיה אֲבִי רַבִּי יוֹסֵף,
 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֵפִילוּ בְּשִׁבִּיל שֶׁל כְּרָמִים – האם רבי יוחנן אמר את
 דבריו גם אם מצדו האחר של המבוי פתוח לו שביל של כרמים
 ולא חורבה (ציור ב 8), ואף בזה יהא נותר המבוי בלחי או קורה.
 משיב רב יוסף: אָמַר לִיה רב יוסף לאביי, לֹא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן את
 דבריו אֵלָּא בְּחוּרְבָּה דִּהוּי לְדִירָה – שראויה לדוירים, שיש לה
 מחיצות ומקצת תקרה, ומצטרפת עם החצר להתיר את המבוי
 בלחי או קורה, אֲבָל בְּשִׁבִּיל שֶׁל כְּרָמִים, דְּלֹא הָיוּ – שאינו ראוי
 לְדִירָה, לֹא אמר את דבריו, ואינו מצטרף השביל עם החצר לתת
 שם מבוי למבוי שפתוח אליו ולהתירו בלחי או קורה, אלא דינו
 כחצר וצריך שני לחיים או פס רחב ארבעה טפחים.
 הגמרא מבארת שרבי יוחנן הסובר שמבוי שמצידו האחד חצר
 ומצידו האחר חורבה נותר בלחי או קורה, הולך כשיטתו במקום
 אחר: אָמַר רַב הוּנָא בֶּר חִינְנָא, וְאִוָּדַר רַבִּי יוֹחָנָן לְמַעֲמִיָּה – והולך
 רבי יוחנן לפי שיטתו במקום אחר, דִּתְנִין – ששנינו במשנה (לקמן
 טז), אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶחָד נְגוֹת שַׁעַל הַבֵּיתִים, וְאֶחָד קְרָפִיפוֹת –
 מקומות המוקפים במחיצה שלא לשם דוירים, ואינם יותר משיעור
 בית סאתים, וְאֶחָד חֲצוֹת שַׁלְפִּי הַבֵּיתִים, רְשׁוֹת אֶחָת הֵן לְבָלִים
 שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן – הרי כל אלו נחשבים כרשות אחת, ומותר לטלטל
 מזה לזה כלים שהיו מונחים באחד מהם בשעה שקדש היום, בלא
 עירוב, הואיל וכל המקומות הללו הם רשויות שאינן דירה, וְלֹא
 לְבָלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹךְ הַבֵּית – אך אסור לטלטל מזה לזה כלים שהיו
 מונחים בבית בשעה שקדש היום, והוציאום לחצר על ידי שעירבו
 בני אותה חצר, אלא אם כן עירבו את שתי החצרות יחד. וְאָמַר
 רַב, הֲלָכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהן כרשות אחת להוציא מזו לזו, וְהוּא
 שְׁלֹא עִירְבוּ – והיינו דווקא כאשר לא עירבו בני החצרות כל אחת
 לעצמה, ואין מצויים כלי הבית בחצר, מפני שאסור להוציאם
 לחצר שהרי לא עירבו, אֲבָל אם עִירְבוּ בני החצרות כל אחת
 לעצמה, ומצויים כלי הבית בחצר, מפני שמותר להוציא כלים
 מהבית לחצר, אין הלכה כרבי שמעון ואסור לטלטל מזה לזה,
 משום דְּגִזְרִין דִּילְמָא אֵתִי לְאַפּוֹקֵי מֵאֵי דְּבִתִּים לְחָצֵר – שגוזרים
 שמה יבואו להחליף בין הכלים שהיו בחצר בשעה שקדש היום,
 לכלים שהיו בבית והוציאום לאחר מכן לחצר, ויוציא לחצר
 אחרת את הכלים שהיו בבית בשעה שקדש היום ומנציאים כעת
 בחצר, ואף רבי שמעון מודה שאסור לטלטל כלים אלו לחצר

עירובין דף עד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קלא

האחר נכרי: אָמַר רב יְהוּדָה, אָמַר רב, מְבִי שְׂצִידוֹ הֶאֱחָד פְּתוּחַ
לחצר של עובד בוכבים – נכרי, וְצִידוֹ הֶאֱחָד פְּתוּחַ לחצר של
יִשְׂרָאֵל ובו בית אחד, ובסמוך לבית הישראל יש עוד בתים של
ישראל, שאינם פתוחים למבוי אלא לרשות הרבים, ובין בית לבית
ישנו חלון וצויר א), אֵין מְעַרְבִין אוֹתוֹ דֶּרֶךְ חֲלוֹנוֹת לְהַתִּירוֹ דֶּרֶךְ
פְּתָחִים לְמָבִי – אין עושים עירובי חצרות מחמת החלונות
שביניהם, כדי להתיר להם להוציא את כליהם למבוי דרך הבית
החיצוני הפתוח למבוי.
שואל אביי: אָמַר לִיה אֲבִי לְרַב יוֹסֵף, הֲאֵם אָמַר רב את דבריו שאין
מעריבים בשצד אחד של ישראל והאחר של עובד בוכבים אָפִילוּ
בְּחָצֵר כַּעֵין מְבִי זֶה, שפתוחים לתוכה שני בתים, בית נכרי ובית
ישראל, ובסמוך לבית הישראל יש עוד בתי ישראל שאינם
פתוחים לחצר אלא לרשות הרבים, ובין בית לבית ישנו חלון וצויר
בו. אָמַר לִיה – הֲשִׁיב לוֹ רב יוסף, אֵין – כן, רב אמר את דבריו גם
בחצר כוז, שאין לעשות עירובי חצרות מחמת החלונות, על מנת
להתיר להוציא את כליהם לחצר דרך הבית החיצוני הפתוח
לחצר.
שואלת הגמרא: דָּאֵי לֹא אָמַר – אם לא היה אומר רב את דבריו
אף בחצר אלא דווקא במבוי, מָא – מה עולה בדעתך לחלק בין
חצר למבוי, ולומר שדווקא במבוי אין לערב את הבתים מחמת
החלונות, אך בחצר יהיה אפשר לערב אותם.
משיבה הגמרא: אפשר היה לומר שדברי רב נאמרו רק לגבי
מבוי ולא לגבי חצר, וְהָוּה אֲמִנָא מְעָמָא דְרַב – והיינו אומרים
שטעמנו של רב במבוי, מְשֻׁם דְּמִקְרָב – שטובר אין מְבִי נִיתֵר
בְּלָחִי וְקוֹרָה עַד שְׂיָחוּ בְתִים וְחֲצִירוֹת פְּתוּחוֹן לְתוֹכּוֹ, ואילו כאן
נחשב המבוי שפתוחה לו חצר אחת, משום שמצד אחד פתוחה
לו חצר של נכרי, ודירת נכרי אינה נחשבת כדירה, ולכן אין
לערב את הבתים על מנת להוציא את כליהם למבוי דרך הבית
החיצוני הפתוח למבוי, משום שאין המבוי ניתר בלחי או קורה.
אבל אם היו שני הבתים פתוחים לחצר, היו יכולים הבתים
לערב ביניהם על מנת להוציא את כליהם לחצר דרך הבית
החיצוני הפתוח אליה, משום שחצר ניתרת אף אם פתוח לה רק
בית אחד.
ואם תקשה על פירוש זה, אם אכן טעמו של רב הוא משום שאין
מבוי ניתר בלחי או קורה עד שיהיו בתים וחצרות פתוחים לתוכו,
אם כן תִּרְתִּי לְמָה לִי – מדוע הוצרך רב לשנות דין זה שתי פעמים,
הרי כבר שנה לעיל (עג), אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהיו בתים
וחצרות פתוחים לתוכו. אֲרִיבָא – יש לומר שהוצרך רב להשמיענו
דין זה שתי פעמים, משום דָּאֵי מְהֵרָא – שאם היה רב משמיענו
את דינו רק לעיל, והיה לנו תלמוד דין זה משם לשאר המקומות,
אף שהיינו יודעים את עיקר הדין שאין להתיר מבוי בלחי או קורה
אלא אם כן פתוחים לו בתים וחצירות,

לאחר פטירתו של שמואל, אָתָא רב עֲנָן שְׂרִיָה – בא רב ענן והפיל
את הלחי, משום שסבר שמבוי שיש בו רק בית וחצר אינו ניתר
בלחי. אָמַר איבות בר אידי, מְבִיחָה דְּדִירָנָא בֵּיה וְאֵתִנָא מְשֻׁמִּיהָ
דְּמֵר שְׂמוּאֵל נִיתִי רב עֲנָן פֶּר רב נִישְׁרִיָה מֶן – מבוי שאני גר בו
וטלטלתי בו על פי הוראת שמואל מחמת הלחי שהונח בו, כיצד
בא רב ענן ומפילו ממני.
מסיקה הגמרא: ממעשהו של רב ענן שהפיל את הלחי, משמע
שלא היו פתוחים למבוי בתים וחצרות, והפיל הלחי משום שסבר
כרב שכאשר אין בתים וחצרות פתוחים לתוכו אין ניתר בלחי, ואף
על פי כן, התיר שמואל לטלטל בו מחמת הלחי עד לסוף ימיו, ולא
אמר לאיבות שאין די בלחי, אם כן, שְׁמַע מִיָּנָה – מוכח דלא קִיפְלָה
מִיָּנָה – ששמואל לא קיבל את קושיית רבי אלעזר, ולא חזר בו
מדבריו, אלא סבר שאף כאשר פתוחים למבוי רק בית וחצר, ניתר
בלחי או קורה.
דוחה הגמרא: לְעוֹלָם אִימָא לָךְ קִיפְלָה מִיָּנָה – נאמר ששמואל קיבל
את קושיית רבי אלעזר וחזר בו מדבריו, וסבר שאין מבוי ניתר עד
שהיו בתים וחצרות פתוחים לתוכו, וְהָכָא חֲזָא הוּא דְהוּה אָכִיל
נְהִמָא בְּיָתִיהָ – וכאן מדובר שבזמן שמואל שמש בית הכנסת היה
אוכל לחמו בביתו, וְאֵתִי בֵּית כְּבִי בְּנִישְׁתָא – ובא ללון בבית
הכנסת, ואם כן יש לדון את בית הכנסת כחצר נוספת שפתוחה
למבוי, ומחמת כן התיר שמואל לטלטל בו, אך כשנפטר שמואל
הפסיק שמש בית הכנסת ללון בבית הכנסת, ולכן הפיל רב ענן את
הלחי, שהרי עתה כבר אין בתים וחצרות פתוחים לתוכו.
לאחר שהתבאר שסברת שמואל להתיר טלטול במבוי היתה
מחמת לינת השמש בבית הכנסת, וסברת רב ענן להפיל את הלחי
ולאסור טלטול במבוי היתה מחמת שפסק השמש ללון בבית
הכנסת, מבארת הגמרא את סברת איבות בר אידי שלא הסכים
עם רב ענן, אף שאין השמש לן בבית הכנסת. מבארת הגמרא:
וְאִיבוֹת בְּרִי אִידי כְּבִי, מְקוֹם פִּיתָא גָרִים – מקום האכילה הוא
הקובע את מקום הדירה לענין עירוב, ומכיון שהשמש אכל בביתו,
אין לומר שסיבת ההיתר של שמואל היתה מחמת השמש, אלא
משום שסבר שמבוי ניתר אף כשרק חצר אחת ובית אחד פתוחים
לתוכו, ואם כן אף עתה שאין השמש לן בבית הכנסת יש להתיר
לטלטל במבוי, ולכן לא הסכים עם מעשהו של רב ענן.
ממשיכה הגמרא: וְשְׂמוּאֵל לְמַעְמִיָּה – אך רב ענן סבר ששמואל
לשיטתו דָּאֲמַר (לעיל עג), מְקוֹם לִינָה גָרִים – מקום הלינה הוא
הקובע את מקום הדירה לענין עירוב, וסיבת ההיתר למבוי היתה
משום שהשמש היה לן בבית הכנסת, ואם כן פתוחות למבוי שתי
חצרות, ומבוי כזה ניתר בלחי או קורה. אך עתה שאין השמש לן
בבית הכנסת, לא לאסור את המבוי בטלטול על ידי הלחי, ולכן
הפיל רב ענן את הלחי.
הגמרא מבארת מהו הדין במבוי שמצדו האחד ישראל ומצדו